

กรมส่งเสริมการเกษตร
ไม่มียกยติ
วันที่ 21 ต.ค. 2562
เวลา 15.30 น.

รองเลขาธิการ (อัครราช)
เลขรับ 736
วันที่ 6 ต.ค. 2562
เวลา 16.30 น.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ กลุ่มงานพันธกรณีฯ โทร. ๑๓๘๓๓

ที่ สม ๐๐๐๗/๕๗๑

วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง สรุปผลการเข้าร่วมงานเสวนา เรื่อง “ทิศทางการจัดการปัญหาแรงงานบังคับตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๒”

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๑. เรื่องเดิม

เครือข่ายองค์กรด้านประชากรข้ามชาติ (Migrant Working Group Thailand - MWG) ได้มีจดหมายอิเล็กทรอนิกส์เชิญกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์) เข้าร่วมงานเสวนา เรื่อง “ทิศทางการจัดการปัญหาแรงงานบังคับตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๒” ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๒ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ โรงแรมพลาซ่า แอทธินี รอยัล เมอริเดียน กรุงเทพฯ ซึ่งเลขาธิการ กสม. ได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของสำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและสำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศเข้าร่วมการประชุมดังกล่าว นั้น

๒. การดำเนินการ

นายสุเรนทร์ ปะดุกา นักวิชาการสิทธิมนุษยชนชำนาญการพิเศษ รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มงานตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ๑ สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และนางสาวอวิศา เอี่ยมแมนศรี นักวิชาการสิทธิมนุษยชนปฏิบัติการ กลุ่มงานพันธกรณีและมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ สำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ เป็นผู้แทนเข้าร่วมและขอเรียนสรุปผลการเสวนา ที่สำคัญ ดังนี้

๓. สรุปสาระสำคัญของงานเสวนา

๓.๑ วัตถุประสงค์ของงานเสวนา เพื่อเปิดโอกาสให้หน่วยงานรัฐได้สื่อสารและสร้างความเข้าใจกับภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และองค์กรระหว่างประเทศ เกี่ยวกับความมุ่งมั่นของรัฐบาลไทย ในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์และการจัดการปัญหาแรงงานบังคับตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๒ ทั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมการเสวนา จากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด บริษัท ไทยยูเนี่ยนกรุ๊ป จำกัด (มหาชน) สมาคมประมงแห่งประเทศไทย บริษัท แคล-คอมพ์ อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) องค์กรระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM) และผู้แทนจากสถานเอกอัครราชทูตต่างประเทศประจำประเทศไทย จำนวนประมาณ ๑๔๐ คน

๓.๒ พิธีเปิดงานเสวนา

- นายสมภพ ปราบณรงค์ ที่ปรึกษากฎหมาย กระทรวงแรงงาน ได้กล่าวเปิดงาน ในฐานะประธานงานเสวนา มีสาระสำคัญว่า กระทรวงแรงงานได้มีความพยายามที่จะบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการป้องกันการค้ามนุษย์ในภาคแรงงาน โดยมีพัฒนาการที่สำคัญ เช่น การกำหนดมาตรการส่งเสริมและปกป้องสิทธิของแรงงานทุกสัญชาติตามมาตรฐานสากลอย่างเท่าเทียม การจัดระเบียบและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ และการกำหนดมาตรการตรวจสอบสถานประกอบการผ่านกระบวนการตรวจแรงงานอย่างเข้มงวด รวมถึงการเข้าเป็นภาคีพิธีสาร ค.ศ. ๒๐๑๔ ส่วนเสริมอนุสัญญา องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๒๙ ว่าด้วยแรงงานบังคับ ค.ศ. ๑๙๓๐ เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๑

และเพื่ออนุวัติการตามอนุสัญญาดังกล่าวจึงได้มีการตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๒ ขึ้น โดยกำหนดลักษณะการกระทำที่เป็นความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการและกำหนดอัตราโทษให้เหมาะสมยิ่งขึ้นเพื่อป้องปรามและจัดการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ นอกจากนี้ ยังได้กำหนดมาตรการในการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพของผู้เสียหายตลอดจนการพิจารณาคดีการกระทำความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนตามแนวทางเดียวกับผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

- นอกจากนี้ Mr. Pirkka Tapiola เอกอัครราชทูตสหภาพยุโรปประจำประเทศไทย Ms. Laura Palmer Pavlovic ผู้อำนวยการสำนักงานภูมิภาคเอเชีย หน่วยงานเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ สหรัฐ และ Ms. Dana Graber Ladek หัวหน้าสำนักงานประเทศไทย องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน ได้ร่วมกล่าวเปิดการเสวนา มีสาระสำคัญว่า การจัดงานเสวนาในครั้งนี้ถือเป็นก้าวสำคัญของไทยที่ทุกภาคส่วนได้มาร่วมกันประกาศเจตนารมณ์ในการป้องกันและขจัดปัญหาการค้ามนุษย์ และการบังคับใช้แรงงานหรือบริการให้หมดไป อันเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักสิทธิมนุษยชนอย่างเท่าเทียม ทั้งนี้ ความสำเร็จจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการบูรณาการทำงานร่วมกันทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน องค์การระหว่างประเทศ และภาคประชาสังคม

๓.๓ การบรรยายเรื่อง “ที่มาและสาระสำคัญของพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๒” โดยนายนคร วังพิมูล หัวหน้าสำนักงานเลขาธิการ ศูนย์บัญชาการป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน กระทรวงแรงงาน มีสาระสำคัญ ดังนี้

- กฎหมายฉบับแรกของไทยที่ว่าด้วยเรื่องของการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการค้าหญิงและเด็กหญิง พ.ศ. ๒๔๗๑ ต่อมาได้มีการปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับปัญหาในขณะนั้นยิ่งขึ้นจึงได้มีการตราพระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อใช้บังคับ อย่างไรก็ตาม ด้วยบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้ทำให้รูปแบบการค้ามนุษย์ไม่ได้มีแต่ในผู้หญิงและเด็กเท่านั้น ประกอบกับไทยได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (United Nations Convention Against Transnational Organized Crime - UNTOC) และพิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปรามและลงโทษ การค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก (Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children) จึงได้ตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

- ต่อมาเมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๑ ไทยได้เข้าเป็นภาคีพิธีสารส่วนเสริมอนุสัญญา ILO ฉบับที่ ๒๙ ว่าด้วยแรงงานบังคับ (ILO Forced Labour Convention, ๑๙๓๐ No. ๒๙) และได้มีการตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๒ ขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับพิธีสารดังกล่าว โดยได้นิยาม “การบังคับใช้แรงงาน” รวมทั้งการช่วยเหลือคุ้มครองผู้เสียหาย โดยให้คำว่า “การค้ามนุษย์” หมายความรวมถึง “บังคับใช้แรงงานหรือบริการ” ด้วย และให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์มาใช้บังคับกับการพิจารณาคดีบังคับใช้แรงงาน ซึ่งบทบัญญัติทางกฎหมายเหล่านี้ย่อมมีผลให้การป้องกัน คุ้มครอง ช่วยเหลือและเยียวยา รวมทั้งการปราบปรามการใช้แรงงานบังคับให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

- สาระของพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๒ มี ๒ ประเด็น ดังนี้

๑) การเพิ่มเติมนิยามคำว่า “การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” ในมาตรา ๖ ที่หมายถึง การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก การแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การเอาคนลงเป็นทาสหรือให้มีฐานะคล้ายทาส การนำคนมาขอตาน การตัด

อวัยวะเพื่อการค้า การบังคับใช้แรงงานหรือบริการตามมาตรา ๖/๑ หรือการอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการ ขูดรีดบุคคลไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ผู้นั้นถือว่ากระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

๒) การให้นิยามลักษณะความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการตามมาตรา ๖/๑ ว่าผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้ทำงานหรือให้บริการโดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดใน ๖ ข้อ ถ้าได้กระทำให้ผู้อื่นนั้น อยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการ ดังนี้ (๑) ทำให้กลัวว่า จะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นเองหรือของผู้อื่น (๒) ขู่เชือดด้วย ประการใดๆ (๓) ใช้กำลังประทุษร้าย (๔) ยึดเอกสารสำคัญประจำตัวของบุคคลนั้นไว้ (๕) นำภาระหนี้ของ บุคคลนั้นหรือของผู้อื่นมาเป็นสิ่งผูกมัดโดยมิชอบ และ (๖) ทำด้วยประการอื่นใดอันมีลักษณะคล้ายคลึงกับการ กระทำดังกล่าวข้างต้น

๓.๓ การเสวนา เรื่อง “การดำเนินการป้องกันและปราบปรามการบังคับใช้แรงงาน : ทิศทาง มาตรการและข้อท้าทายในการดำเนินการ มีสาระสำคัญ ดังนี้

- นายเอนก กุลพ่วง ผู้แทนกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน กล่าวว่า ที่ผ่านมา กรมฯ มีหน้าที่และอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน แรงงานสัมพันธ์ สิทธิประโยชน์และความปลอดภัยของแรงงานเพื่อคุ้มครองสิทธิลูกจ้างตามที่กฎหมายกำหนด โดยดำเนินการ ลงพื้นที่สถานประกอบการต่างๆ เพื่อตรวจสอบสภาพการจ้างงานและสภาพการทำงานของลูกจ้าง ทั้งนี้ ภายหลังจากที่มีการประกาศใช้พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๒๗ กรมฯ ได้มีการกึ่งเพิ่มเติมในการทำหน้าที่เป็น “พนักงานเจ้าหน้าที่” เพื่อดำเนินการตรวจสอบและหาพยานหลักฐานในการสอบสวนเกี่ยวกับการบังคับใช้แรงงาน

- พล.ต.ท.จากรวัฒน์ ไวศยะ ผู้แทนศูนย์พิทักษ์เด็ก สตรี ครอบครัว และป้องกันปราบปราม การค้ามนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กล่าวว่า ผลจากการบังคับใช้พระราชกำหนดฯ มาตรา ๖/๑ เรื่องนิยาม ลักษณะความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการ ถือเป็นข้อท้าทายในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการ ตรวจสอบหรือรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อค้นหาความจริง เช่น (๑) กรณีที่นายจ้างยึดเอกสารประจำตัวบุคคล ของแรงงานถือว่าเป็นการกระทำความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการแม้ว่านายจ้างจะให้เงินเดือนทุกเดือน ก็ตาม แต่ทั้งนี้ หากยึดไว้แต่ลูกจ้างสามารถเรียกคืนหรือเข้าถึงได้ย่อมไม่ถือว่าเป็นการบังคับใช้แรงงาน และ (๒) กรณีที่นายจ้างกระทำการให้ลูกจ้างกลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สิน ของบุคคลนั้นเองหรือของผู้อื่น เป็นข้อท้าทายต่อการรวบรวมพยานหลักฐานเนื่องจากการทำให้กลัวย่อม หมายถึงการกระทำด้วยวิธีใดๆ ก็ได้ เป็นต้น

- นางจตุพร แสงศิริชัย อัยการพิเศษฝ่ายยุทธศาสตร์และฐานข้อมูลคดีค้ามนุษย์ สำนักงาน คดีค้ามนุษย์ สำนักงานอัยการสูงสุด กล่าวว่า ปัจจุบันสำนวนคดีที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ทั้งหมดจะต้องส่งมายัง สำนักงานฯ เพื่อพิจารณาว่าจะส่งฟ้องหรือไม่ซึ่งส่วนมากจะเป็นกรณีเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว โดยหลายคดี ที่ผ่านมามักพบว่า แรงงานบางคนต้องถูกส่งกลับประเทศต้นทางหรือบางคนไม่กล้าเผชิญหน้ากับนายจ้างเดิม ทางสำนักงานฯ จึงมีนโยบายคุ้มครองผู้เสียหาย เช่น การสั่งการให้สืบพยานล่วงหน้า หรือการสั่งสืบแบบไม่ เผชิญหน้า ในส่วนของกรณีแรงงานบังคับตามพระราชกำหนดฯ ฉบับนี้ตนยังไม่เคยได้รับสำนวนคดีแต่อย่างใด

๓.๔ การบรรยาย เรื่อง “ความเสี่ยงในห่วงโซ่อุปทานต่อการใช้แรงงานบังคับ”
โดยนางสาวนิสรา สเปนซ์ ผู้แทน IOM ประจำประเทศไทย มีสาระสำคัญ ดังนี้

- จากฐานข้อมูลของ IOM พบว่า ภาพรวมของการย้ายถิ่นฐานระดับโลกจากจำนวน ประชากรทั้งหมด ๗ พันล้านคน มีผู้โยกย้ายถิ่นฐานถึง ๑ พันล้านคน โดยจากจำนวนผู้ย้ายถิ่นฐานทั้งหมด มีผู้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์กว่า ๔๐.๓ ล้านคน โดยเป็นผู้ถูกบังคับใช้แรงงาน ๑๖ ล้านคน ถูกบังคับ

ให้สมรส ๑๕.๔ ล้านคน ถูกแสวงประโยชน์ทางเพศ ๔.๘ ล้านคน และถูกบังคับใช้แรงงานโดยรัฐ ๔.๑ ล้านคน การค้ามนุษย์ถือเป็นอาชญากรรมที่เติบโตเร็วและสามารถทำได้มากที่สุดในโลก โดยมากถึง ๑.๕ แสนล้านเหรียญสหรัฐต่อปี ทั้งนี้ เป็นเพราะต้นทุนการก่ออาชญากรรมการค้ามนุษย์ลงทุนต่ำแต่ได้ผลกำไรมาก

- ผู้โยกย้ายถิ่นฐานที่ถูกบังคับใช้แรงงานส่วนมากได้รับการชักชวนมาจากเพื่อนหรือคนใกล้ชิด โดยส่วนมากจะถูกบังคับให้ทำงานบ้าน รองลงมา คือ ก่อสร้าง เกษตร ธุรกิจบริการและเร่ขายตามลำดับ โดยมีวิธีการบังคับหรือควบคุมผู้เสียหาย เช่น การไม่จ่ายค่าจ้าง การข่มขู่ว่าจะทำร้ายร่างกายหรือครอบครัวหรือจะดำเนินการตามกฎหมาย ยึดเอกสาร ให้อุดอาหาร รวมถึงใช้สารเสพติดควบคุม นอกจากนี้พบว่า ผู้โยกย้ายถิ่นฐานต่างด้าวที่ถูกบังคับใช้แรงงานมักมีความเสี่ยงสูงในการถูกเอารัดเอาเปรียบเนื่องจากภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่าง การไม่มีความรู้เกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายและสวัสดิการ ความกลัวที่จะเปลี่ยนนายจ้างและความกลัวเรื่องการถูกผลักดันกลับประเทศต้นทาง

๓.๕ การเสวนา เรื่อง “แนวปฏิบัติของภาคธุรกิจเพื่อส่งเสริมการป้องกันและขจัดแรงงานบังคับ และข้อท้าทายในการดำเนินการตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยนางสาวสุวิมล ตันตพฤกษ์ผล บริษัท Li & Fung (Thailand) LTD, G.M. นายปรีชา ลีลานุกรม บริษัท Western Digital นายปฐมพงษ์ อภิเอกรัตนวิษ บริษัท Foreign Worker Employment Agency TMCL Management Company Limited นายอรุณพันธ์ มาศรีงสรรค์ สมาคมอุตสาหกรรมทูน่าไทย และนายวันชนะ ปัญญา กลุ่มนายจ้างสีขาว มีสาระสำคัญ ดังนี้

- บริษัทเอกชนส่วนใหญ่ได้มีแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการป้องกันและขจัดแรงงานบังคับอยู่แล้ว โดยแนวปฏิบัติของแต่ละบริษัทได้พัฒนามาจากกฎหมายแรงงานของไทยและแนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดี (Good Labour Practice - GLP) ของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน เช่น ผู้แทนจากสมาคมอุตสาหกรรมทูน่าไทย แจ้งว่า สมาคมได้กำหนดข้อตกลงด้านจริยธรรมของสมาคมขึ้นตามแนวปฏิบัติ GLP ได้แก่ ความปลอดภัยด้านอาหาร มาตรฐานด้านจริยธรรมกับความยั่งยืน การต่อต้านการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ โดยสมาชิกของสมาคมจะต้องลงนามข้อตกลงดังกล่าวและสมาคมจะมีการตรวจประเมินเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ บริษัทฯ ยังได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิแรงงานให้กับลูกจ้างอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ในส่วนของผู้แทนจากกลุ่มนายจ้างสีขาวที่เป็นตัวแทนจากกลุ่มผู้ประกอบการรายย่อยของไทย พบว่ายังไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนนักโดยยังคงแก้ปัญหาด้านแรงงานบังคับเป็นรายกรณีไป

- ในส่วนของข้อท้าทายในการดำเนินการตามพระราชกำหนดฯ บริษัทเอกชนรายใหญ่ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเนื่องจากมีฝ่ายกฎหมายในการดูแลเรื่องดังกล่าว แต่ในส่วนของผู้ประกอบการรายย่อยได้เสนอให้รัฐบาลดำเนินการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับพระราชกำหนดฯ ให้กว้างขวางและแพร่หลายกว่าในปัจจุบัน โดยอาจจัดทำเป็นแนวปฏิบัติแบบสั้นที่เข้าใจง่ายและควรแปลเป็นภาษาต่างๆ ที่แรงงานสามารถเข้าใจได้

๓.๖ การเสวนา เรื่อง “บทบาทของภาคธุรกิจและลูกจ้างด้านกลไกการร้องทุกข์และการเยียวยา” โดยนายปราชญ์ เกิดไพโรจน์ บริษัท ไทยยูเนี่ยนกรุ๊ป จำกัด (มหาชน) นางสาวฐานิตีย์ วงษ์สมบูรณ์ บริษัท Minigrip (Thailand) จำกัด นายสาวิทย์ แก้วหวาน เลขาธิการสมาพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ (สรส.) และนางสาวสุธาณี แก้วเหล็กไหล เครือข่ายด้านสิทธิแรงงานข้ามชาติ (Migrant Worker Rights Network) มีสาระสำคัญ ดังนี้

- ผู้แทนจากเครือข่ายองค์กรด้านประชากรข้ามชาติได้มีข้อสังเกตต่อพระราชกำหนดฯ ว่าผลของการออกพระราชกำหนดฉบับนี้แม้จะส่งผลให้ไทยมีฐานความผิดว่าด้วยการบังคับใช้แรงงานหรือบริการตามข้อเสนอแนะที่ไทยได้รับจากองค์การแรงงานระหว่างประเทศ แต่ในทางปฏิบัติ พบว่า การดำเนินคดีและ

การคุ้มครองผู้เสียหายยังคงไม่สามารถปฏิบัติได้จริงทั้งในส่วนของการระบุและคัดแยกผู้เสียหาย การปล่อยตัว การคุ้มครอง การเยียวยาและฟื้นฟูผู้เสียหาย นอกจากนี้ ได้เสนอแนะเพิ่มเติมให้รัฐบาลควรแก้ไขนิยามคำว่า “ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์” หรือ “ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์” เปลี่ยนเป็น “ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์หรือการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ” เพื่อให้เกิดความชัดเจนในประเด็นการเข้าถึงสิทธิด้านการป้องกัน ฟื้นฟู เยียวยาของผู้เสียหายทั้งสองรูปแบบ รวมถึงจัดทำแนวปฏิบัติการคัดแยกผู้เสียหาย

- ผู้แทนจากบริษัท ไทยยูเนียนกรุ๊ป จำกัด (มหาชน) และบริษัท Minigrip (Thailand) จำกัด ได้กล่าวถึงบทบาทด้านกลไกการร้องทุกข์และการเยียวยาของบริษัทที่มีต่อลูกจ้างต่างด้าวว่า โดยที่แรงงานต่างด้าวที่ทำงานในบริษัทไม่สามารถจัดตั้งสหภาพแรงงานต่างด้าวได้ บริษัทจึงแก้ปัญหาดังกล่าวโดยการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการสวัสดิการของบริษัทและให้ผู้แทนพนักงานต่างด้าวจากเมียนมา ลาว และกัมพูชา เป็นหนึ่งในคณะกรรมการสวัสดิการทำหน้าที่เป็นตัวกลางประสานงาน รับเรื่องร้องเรียนและเยียวยาปัญหาต่างๆ รวมถึงยังจัดให้มีแนวทางอื่นๆ เช่น กล้องแสดงความคิดเห็น สายตรงติดต่อฝ่ายบุคคล และการแปลเอกสารสำคัญต่างๆ เป็นภาษาของแรงงานต่างด้าว ได้แก่ นโยบายบริษัท ข้อบังคับการทำงาน และนโยบายด้านความปลอดภัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการทำงานที่ถูกต้อง

- ผู้แทนจากสมาพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ (สรส.) กล่าวว่า สรส. จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการคุ้มครองและแสวงหาสภาพการทำงานที่ดีให้กับพนักงานทุกคนในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจและองค์กรเอกชนรวมทั้งแรงงานข้ามชาติ โดยปัจจุบันได้จัดตั้ง สรส. ในภูมิภาค ๑๐ จังหวัด ได้แก่ ลำปาง อุตรดิตถ์ นครสวรรค์ ขอนแก่น นครราชสีมา อุบลราชธานี ชุมพร ภูเก็ต นครศรีธรรมราช และสงขลา อย่างไรก็ตาม โดยที่ปัญหาแรงงานบังคับและจำนวนแรงงานต่างด้าวที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องและกระจายไปอยู่ทั่วประเทศ สรส. จึงมีแผนที่จะขยายศูนย์ประสานงานและรับเรื่องร้องทุกข์ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ต่อไป

๔. ข้อพิจารณา

โดยที่ประเด็นสิทธิแรงงานและการค้ามนุษย์เป็นประเด็นสถานการณ์สิทธิมนุษยชนที่อยู่ในความห่วงใยของ กสม. ข้อมูลจากการเสวนาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการใช้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน การประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชน และการติดตามพัฒนาการของกฎหมาย ประกอบกับพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๒ เพิ่งมีผลใช้บังคับ โดยได้เพิ่มความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการจึงควรที่จะได้มีการเผยแพร่เรื่องนี้ให้สาธารณชนได้รับทราบในวงกว้าง ในการนี้ เห็นควรสำเนาให้สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน สำนักเฝ้าระวังและประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชน สำนักกฎหมาย สำนักส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน และสำนักดิจิทัลสิทธิมนุษยชน ทราบด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาข้อ ๔

(นางสาววัลลภา ศารทประภา)

ผู้อำนวยการสำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

(นางสาวอัญชรา ฉายากุล)

รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กษ. -
อัญชรา
๒๑๓๐ ๖๒